

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Енчо Найденов, програма „Фотография и видеография“, департамент
„Кино, реклама и шоубизнес“ в НБУ.

Относно: дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в професионално направление: 8.4. Театрално и филмово изкуство, научна специалност Кинознание, киноизкуство и телевизия (филмово и телевизионно операторство)

Автор на дисертационния труд: Борис Пинтев

Тема на дисертационния труд:

„ТВОРЧЕСКИ И ТЕХНОЛОГИЧНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ОТГОВОРНОСТИ НА ОПЕРАТОРА В ТЕЛЕВИЗИОННИЯ ЕКИП“

Научен ръководител: проф. Людмил Христов

Основание за представяне на рецензията: член на Научно жури, съгласно Заповед №З-РК- 59/06.12.2023 г. на Ректора на НБУ – Проф. Пламен Дойнов, д.н.

Борис Пинтев е оператор с дългогодишен стаж и е познат на широката публика от многобройните си заснети филми и материали за националната телевизия БТВ. Творческата му кариера е продължава повече от двадесет години. Има множество награди. Той е завършил НБУ през 2004 година като Магистър по филмово и телевизионно операторство. Също така, е хоноруван преподавал в нашия университет почти 15 години, като води курсове на тема: „РЕПОРТАЖЪТ И ДОКУМЕНТАЛИСТИКАТА В ТЕЛЕВИЗИЯТА“. От така посочените кратки биографични данни, е очевиден фактът, че Борис Пинтев е професионалист в областта на телевизионния репортаж и телевизионната документалистика. Това прави пряка връзката с темата и съдържанието на представения дисертационен труд.

Представеният за разглеждане дисертационен труд на Борис Пинтев, съдържа четири глави, приноси, заключение и приложение, като последното е голяма и важна част от целия труд. В уводната глава той ясно дефинира обекта и предмета на настоящото

изследване: каква е ролята на оператора в един телевизионен екип (и в създаването на телевизионния продукт като цяло). Всички примери, обобщения и изводи идват на базата на неговия личен опит, което е едно от най-цените качества на труда.

Борис Пинтев разсъждава на темата какво е разследваща журналистика. Според GIJN основните параметри на систематично, дълбочинно и собствено проучване на дадена тема, често с разкриването на факти, неизвестни за обществеността. В разработката на няколко места се обсъжда ролята на предварителната подготовка и приучаването на темата. Откриването на източници, работа с хората на терен, но едновременно с това и ролята на журналиста в обективното представяне на фактите. Как журналистът трябва да остане безпристрастен към темата (макар това да е емоционално невъзможно) и да намери „обективната“ среда. За това говори и Иван Георгиев в Приложението: *„Винаги се стремя да бъда обективен и безпристрастен, но едновременно с това, разбиращ и съпричастен към случващото се около мен на терен“*. Подобни разсъждения има и Николай Дойнов: *„...когато получавах кръстосан огън и от двата фронта или от всички страни, това е най-добрия лакмус, че си си свършил работата“*.

Изобщо темата за обективността и верността на предаване на информацията е като лайт мотив през целия труд и последвалите интервюта на водещи журналисти. В наши дни всеки може да генерира новина, дори и фалшива новина, хората трудно могат да различат едното от другото. И според автора тук идва *„... мястото за традиционните медии остава именно, заради нарастващата нужда от качествена и обективна журналистика във време, в което ни заливат с фалшиви новини“*.

Социалните мрежи създадоха нов тип „презентатори“: влогъри и инфлуенсъри. Борис Пинтев говори за появата на мултимедийния репортер – човек който няма офис, няма работно място, може да снима видео и фотография, да предава директно от мястото на събитието, нещо като универсален боец в корпус за бързо реагиране (определението тук е мое). Но голямата разлика е, че доколкото първите изброени имат за цел най-често да забавляват публиката, то мултимедийния репортер на първо място информира хората и се подчинява на правилата на журналистиката за обективност на предлагана информация и качество на съдържанието. Ето какво разказва за своята работа мултимедийния репортер Ладислав Цветков в приложеното интервю: *„Правя снимки, паралелно снимам видео, а в даден момент дори стриймвам събитието на живо.*

Често пъти изпращам снимки или видео, още докато събитието тече. Обработката мога да я направя навсякъде, дори на улицата. Мобилният ми "офис" ме задържа много по-дълго на улицата отколкото в нюзрума, което е изключително полезно за всеки репортер".

Няма да се спирам хронологично на съдържанието на всяка глава, защото на мен ми беше по-интересно да прочета не толкова за заснетите конкретни истории, а да видя начина на мислене, подготовка и изпълнение на поставените задачи. Също така, много ясно се очерта едно сравнение или аналогия с друго поле на творческото заснемане – рекламните (с които аз имам опит). И на базата на този сравнителен анализ ще очертая съдържанието и основните положителни качества на предложения труд.

Борис Пинтев посочва как технологичното развитие на техниката променя бранша: „..... всеки е оператор и фотограф“. Това се наблюдава във всички аспекти на фотографията и видео заснемането. Това, че съвременната техника даде възможност на практически всеки да снима и да има технически годни кадри, създава илюзорната представа, че те са фотографи или оператори. Аз също споделям неговото мнение, че един технически добър кадър сам по себе си няма особена стойност, ако той не носи информацията „кой, какво, къде, как“ или не разказва дадена история.

Развитието на техниката и технологиите доведе до няколко важни промени. На първо място в размера и теглото на техниката, като с намаляването им не се намалява качеството на заснетия материал, дори напротив. По-леката техника е безспорно предимство за репортера, олекотява неговата задача буквално. По-универсалните камери дават възможност за по-комплексна работа – снимки, видео заснемане с хубав звук. Това у нас води до намаляването на хората в екипите. Пинтев казва: „*Операторът в отдел новини отговаря за звука, монтажа, както и за транслирането на заснетия видео-материал до телевизията*“. Той сравнява работата на техния малък екип (2-ма човека) със значително по-големите чужди екипи, дали реално има полза от повече хора и дали това подобрява качеството на работата. Аналогично и в рекламните снимки повечето хора водят да „разтоварване“ на част от екипа от странични задължения и те могат да се концентрират върху съществената част от работа. Но и двата подхода са валидни, като нашата практика тук за малки екипи води до по-голяма умора и изтощение, което той споделя на няколко места в работата.

Описанието на организацията и логистиката в неговата работа наподобява почти изцяло такава за всеки друг тип снимки, проблемите са сходни, начинът на мислене е много подобен. Разликата може да дойде в размера на екипа и количеството необходима техника, но принципът остава същия. Ето потвърждение: „ ... *предварителната организация играе ключова роля в изпълнението на служебните ни задължения*“. Всички знаем, че добрата подготовка е наполовина свършена работа. Може би това противоречи на всеобщото разбиране, че един репортер просто отива на мястото на събитието. Но реално неговото участие и задължения започват доста преди това. И тук предварителната подготовка прилича на други типове снимки, включително и рекламно-комерсиалните. Напълно споделям следната теза на автора: „*Късметът е това, когато подготовката среща шанса*“.

Може би най-голямата разлика с друг тип снимки е емоционалното предизвикателство към репортера. Как оставаш безчувствен към трагедията в Беслан? Авторът сам споделя: „*Трагедията в Беслан е едно от най-трудните в емоционален и професионален план извънредно кризисно събитие*“. Това е много различно и не е за всеки. Тук си даваме сметка как отразяването на всички тези събития оставя следа в съзнанието и на журналистите, която не избледнява. Тук предизвикателството е да се „*отдалечиш професионално от събитията и хората, замесени в тях*“. Той дава пример с Кевин Картър, който получава „Пулицър“ за негова снимка на изтощено до предел дете, което го дебне лешояд. Силно въздействащ кадър, за който авторът получава критика, че той снима, вместо да помогне на детето. И това е дълбока човешка дилема, дали да помогнеш или да покажеш на света покъртителната сцена. Избор, който не всеки може да направи или не би искал да е в позицията да прави. „*Няколко месеца по-късно Кевин Картър се самоубива*“. Този пример показва най-съществената разлика между снимачната работа на репортера и всички други тип снимки. И отново си даваме сметка какво уважение заслужават тези хора, които се подлагат на силен емоционален стрес, за да може ние да сме информирани.

Тук е моментът да сравним и още един аспект от тяхната работа – безопасността. Всички в комерсиалните снимки чуват редовно „*safety first*“, безопасност на първо място. Но в репортерската работа тези думи придобиват коренно различен смисъл, тъй като хората буквално са в горещи точки на света с реална опасност за живота. Често виждаме

репортери, силно екипирани като за война. Снимките на Борис Пинтев не правят изключение, той е работил в едни от най-опасните точки на света. Ще се съглася с автора, че нито една снимка не си заслужава живота на един репортер.

В труда се разглежда обстойно и още една кризисна ситуация, която представлява реална опасност за живота на репортера – отразяването на КОВИД пандемията. Гледайки телевизия, повечето от нас не се замислят как тези кадри стигат до нас, какво е трябвало да се случи, за да ги видим. Както сам Пинтев казва, че много хора минаха да работят дистанционно, но това за тях не е възможно – те са на първа линия като докторите. С всички предпазни средства и ежедневното дезинфекциране на техниката.

Борис Пинтев отделя не малка част на своя труд на работата в екип и че крайният резултат е дело на всички от екипа. Той говори за комуникационната връзка между оператор и репортер, за това колко е важно те да се разбират и да са на „една вълна“. И че всеки разчита на другия във всяка ситуация. Напълно съм съгласен, че в един екип всички хора са важни и те допринасят за финалните кадри. Така е във всички видове снимки, независимо от жанра. Той казва: *„...много помага да се разбираш добре и да сте съмишленици с хората в екипа“*.

Борис Пинтев споделя и че в личен план професията на репортера не е като другите, защото: *„Трудностите и лишенията са ежедневие за телевизионните работници, а почивните дни и работно време е много относително понятие“*.

Голям плюс на предложената работа е навлизането в дребни детайли, като например възможността да се снима избирателно на две карти, за да скриеш реално заснетите кадри от наблюдаващите цензори. Такива подробности могат да знаят само хора, които са в били в подобна ситуация и това допринася много за автентичността и полезността на написаното.

След анализа на новите технически възможности, които предоставя техниката, както новата мултимедийна реалност, според мен остава най-ценен генералния извод, който Пинтев прави: *„Дали ще заснемеш обекта с камера, фотоапарат или дори с телефон, важно е какво ще покажеш и то да е в контекста на историята, която разказваш“*.

Краткият преглед на докторската теза показва дълбочината и многоплановостта на темата, избрана от автора. Също така, от направените цитати се вижда неговото сериозно

познание по нея, не само в теоретичен план, но и с разкази от първо лице като участник в посочените събития.

Настоящият труд притежава необходими качества за дисертация.

Предлагам на уважаемото научното жури да присъди на Борис Пинтев научно-образователната степен „Доктор“.

Гласувам с ДА!

25.1.2024 г.

Подпис:

София

доц. д-р Енчо Найденов